

אדר התשס"ז

בס"ד

"אחשורוש ואסתר"

מגילת אסתר (ע"פ שיעורו של הרב אביחי קצין)

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א

בחצר גנת ביתן המלך רב ושמואל;
 חד אמר: הראוי לחצר - לחצר, הראוי לגינה - לגינה, הראוי לביתן - לביתן,
 וחד אמר: הושיבן בחצר - ולא החזיקתן, בגינה - ולא החזיקתן, עד שהכניסן לביתן והחזיקתן.
 במתניתא תנא: הושיבן בחצר, ופתח להם שני פתחים אחד לגינה ואחד לביתן.

2. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א

ובמלאות הימים האלה וגוי רב ושמואל;
 חד אמר: מלך פיקח היה; חד אמר: מלך פיקח היה, וחד אמר: מלך טיפש היה.
 מאן דאמר מלך פיקח היה - שפיר עבד דקריב רחיקא ברישא, דבני מאתיה כל אימת דבעי מפיס
 להו. ומאן דאמר טפש היה - דאיבעי ליה לקרובי בני מאתיה ברישא, דאי מרדו ביה הנך - הני
 הו קיימי בהדיה.

3. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יא עמוד א

הוא אחשורוש - הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו. +בראשית לו+ הוא עשו - הוא ברשעו מתחילתו
 ועד סופו, +במדבר כ"ו+ הוא דתן ואבירם - הן ברשען מתחילתן ועד סופן. +דברי הימים ב' כ"ח+
 הוא המלך אחז - הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו. +דברי הימים א' א'+ אברם הוא אברהם - הוא
 בצדקו מתחילתו ועד סופו, +שמות ו'+ הוא אהרן ומושה - הן בצדקן מתחילתן ועד סופן. +שמואל
 א' י"ז+ ודוד הוא הקטן - הוא בקטנותו מתחילתו עד סופו, כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי
 שגדול ממנו בתורה - כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה.

4. אסתר רבה פרשה א ד"ה א ויהי בימי

ד"א אחשורוש, ר' יהודה ור' נחמיה,
 חד אמר אחשורוש שהרג אשתו מפני אוהבו, הוא אחשורוש שהרג אוהבו מפני אשתו,
 ור' נחמיה אמר ...
 היינו שהרג אשתו (ושתי) מפני אוהבו (ממוכן הוא המן על פי חז"ל), הוא אחשורוש שהרג אוהבו
 (המן) מפני אשתו (אסתר)

5. ילקוט שמעוני אסתר רמז תתרנא

והיתה אסתר מתוקנת לפני הקב"ה, שכן הוא אומר והנערה אשר תיטב בעיני המלך אחשורוש
 אינו אומר אלא בעיני המלך זה מלכו של עולם:

6. ילקוט שמעוני אסתר רמז תתרנז

בו בלילה נדדה שנת מלאכי השרת שנאמר הן אראלם צעקו חוצה, וכן כתיב נדדה שנת המלך זה
מלכו של עולם, וכי שינה יש לפניו אלא כשישראל חוטאים עושה עצמו כישן שנאמר למה תישן ה',
 וכשעושים רצונו הנה לא ינום ולא יישן,

7. אסתר פרק ד

(א) וּמְרַדְּכִי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרַדְּכִי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק
 זְעָקָה גְדֹלָה וּמְרָה:
 (ב) וַיָּבֹא עַד לְפָנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ שָׂק:
 (ג) וּבְכָל מִדְיָנָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וַתֵּתּוּ מִגִּיעַ אֶבֶל גְּדוֹל לַיהוּדִים נְצוּם וּבְכִי וּמִסְפַּד שָׂק
 וַאֲפֹר יֵצַע לְרַבִּים:

(ד) <ותבואינה> ותבואנה נערות אסתר וסריסיה ונגידו לה **ותתחלחל המלכה מאד** ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל:
(ה) ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך אשר העמיד לפניך ותצוהו על מרדכי לדעת מה זה ועל מה זה:

(ו) ויצא התך אל מרדכי אל רחוב העיר אשר לפני שער המלך:

(ז) ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו ואת פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על גנזי המלך <ביהודיים> ביהודים לאבדם:

(ח) ואת פתשגן כתב הדת אשר נתן בשושן להשמידם נתן לו **להראות את אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה:**

(ט) ויבוא התך ויגד לאסתר את דברי מרדכי:

(י) ותאמר אסתר להתך ותצוהו אל מרדכי:

(יא) כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב וחייה ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום:

(יב) ונגידו למרדכי את דברי אסתר: פ

(יג) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מפל היהודים:

(יד) כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות:

(טו) ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי:

(טז) לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתי אצום כן ובכו אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי אבדתי:

(יז) ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צוה עלי אסתר: ט

8. אסתר פרק ה

(א) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על פסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית:

(ב) ויהי כראות המלך את אסתר המלכה עמדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט: ט

(ג) ויאמר לה המלך מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך:

(ד) ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשיתי לו:

(ה) ויאמר המלך מהרו את המן לעשות את דבר אסתר ויבא המלך והמן אל המשתה אשר עשתה אסתר:

(ו) ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש: (ז) ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי:

(ח) אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך:

(ט) ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב וכראות המן את מרדכי בשער המלך ולא קם ולא זע ממנו וימלא המן על מרדכי חמה:

(י) ויתאפק המן ויבוא אל ביתו וישלח ויבא את אהביו ואת זרש אשתו:

(יא) ויספר להם המן את כבוד עשרו ור' בניו ואת כל אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו על השרים ועבדי המלך:

(יב) ויאמר המן אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי וגם למחר אני קרוא לה עם המלך:

(יג) וכל זה איננו שנה לי בכל עת אשר אני ראה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך:

(יד) ותאמר לו זרש אשתו וכל אהביו יעשו עץ גבה חמשים אמה ובבקר אמר למלך ויתלו את מרדכי עליו ובא עם המלך אל המשתה שמח וייטב הדבר לפני המן ויעש העץ:

9. אסתר פרק ו

(א) **בלילה ההוא נדדה שנת המלך** ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך:

(ב) וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי על בגתנא ות'רש שני סריסי המלך משמרי הסף אשר בקשו לשלח יד במלך אחשורוש:

(ג) ויאמר המלך מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה ויאמרו נערי המלך משרתיו לא נעשה עמו דבר:

(ד) ויאמר המלך מי בחצר והמן בא לחצר בית המלך החיצונה לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו:

(ה) ויאמרו נערי המלך אליו הנה המן עמד בחצר ויאמר המלך יבוא:

(ו) וַיָּבֹא הַמֶּן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה לַעֲשׂוֹת בְּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וַיֹּאמֶר הַמֶּן בְּלִבּוֹ לְמִי
וַחֲפֵץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יִקָּר יוֹתֵר מִמֶּנִּי :

10. רש"י אסתר פרק ו פסוק א

נדדה שנת המלך - נס היה, ויש אומרים שם את לבו על שזמנה אסתר את המן שמא נתנה עיניה בו
ויהרגהו :

להביא את ספר הזכרונות - דרך המלכים כששנתן נודדת אומרים לפניהם משלים ושיחות עד
ששנתם חוזרת עליהם, ורבותינו אמרו מתוך שנתן לבו על המן ואסתר אמר אי אפשר שלא ידע
אדם עצתם שהוא אוהבי ויגלה לי וחזר ואמר שמא עשה לי אדם טובה ולא גמלתיו ואין חוששין
עוד לי, לפיכך ויאמר להביא את ספר הזכרונות :

11. אסתר פרק ו

(ז) ויאמר המן אל המלך איש אשר המלך חפץ ביקרו :

(ח) יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר נתן כתר מלכות

בראשו :

(ט) ונתון הלבוש והסוס על יד איש משרי המלך הפרתמים והלבישו את האיש אשר המלך חפץ
ביקרו והרכיבוהו על הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו :
(י) ויאמר המלך להמן מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי
היושב בשער המלך אל תפל דבר מכל אשר דברת :

12. רש"י אסתר פרק ו

(ט) ונתן הלבוש והסוס על יד איש - ואת הכתר לא הזכיר שראה עינו של מלך רעה על שאמר
שיתנו הכתר בראש אדם :

13. אסתר פרק ז

(א) ויבא המלך והמן לשותות עם אסתר המלכה :

(ב) ויאמר המלך לאסתר גם ביום השני במשתה היין מה שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך וימה
בקשתך עד חצי המלכות ותעש :

(ג) ותען אסתר המלכה ותאמר אם מצאתי חן בעיניך המלך ואם על המלך טוב תנתן לי נפשי
בשאלתי ועמי בבקשתי :

(ד) כי נמכרנו אני ועמי להשמיד להרוג ולאבד ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי כי אין הצר
שנה בנזק המלך :

(ה) ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות
כן :

(ו) ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה והמן נבעת מלפני המלך והמלכה :

14. אסתר פרק ז

(ח) והמלך שב מגנת הביתן אל בית משתה היין והמן נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר

המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך ופני המן חפו : ס

(ט) ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר

טוב על המלך עמד בבית המן גבה חמשים אמה ויאמר המלך תלהו עליו :

(י) ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שככה : פ

15. אסתר פרק ח

(ה) ותאמר אם על המלך טוב ואם מצאתי חן לפניו וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו יכתב
להשיב את הספרים מחשבת המן בן המדתא האגגי אשר כתב לאבד את היהודים אשר בכל

מדינות המלך :

(ו) כי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי : ס

(ז) ויאמר המלך אחשוורוש לאסתר המלכה ולמרדכי היהודי הנה בית המן נתתי לאסתר ואתו תלו
על העץ על אשר שלח ידו ביהודיים ביהודים :

(ח) ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם בשם המלך וחתמו בטבעת המלך כי כתב אשר נכתב
בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב :

16. אסתר פרק י

(א) וישם המלך אחשרש אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים :

(ב) וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדלת מרדכי אשר גדלו המלך הלוא הם כתובים על ספר דברי
הימים למלכי מדי ופרס :

(ג) כי **מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש** וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל זרעו: